

Kainuu-ohjelman (maakuntasuunnitelma ja -ohjelma) valmistelu

48/00.01.05.00/2020

MH § 210

Maakuntaohjelman laatimistyö on aloitettu maakuntahallituksen 16.3.2020 tekemän ohjelmatyön käynnistämispäätöksen jälkeen. Uuden Kainuu-ohjelman tulee olla valmis ja maakuntavaltuuston hyväksymä vuoden 2022 alkuun mennessä. Suunnitelma ja ohjelma on yhdistetty yhdeksi Kainuu-ohjelmaksi, jonka päivittytyö toteutetaan näin myös yhtenä prosessina.

Kainuu-ohjelman laatimiseen osallistumis- ja arviointisuunnitelma on asetettu maakuntahallituksen päätöksellä (27.4.2020) julkisesti nähtäville 6.5. - 15.6.2020 väliseksi ajaksi. Maakuntahallitus hyväksyi Kainuu-ohjelman Osallistumis- ja arviointisuunnitelman kokouksessaan 24.8.2020.

Kainuu-ohjelman rakentamisen alkuvaiheessa on pohdittu Kainuu-ohjelman strategisia kysymyksiä ja kriittisiä menestystekijöitä. Niiden kehittämisessä pitää onnistua, jotta Kainuu-ohjelmalla saavutetaan haluttuja vaikutuksia. Näitä pohdittiin maakuntahallituksen 1.6.2020 kokouksessa. Tuolloin maakuntahallitus myös päätti viedä Kainuu-ohjelman linjauskeskustelun maakuntavaltuuston 15.6.2020 kokoukseen, jossa käytiin laaja keskustelu kriittisistä menestystekijöistä / strategisista kysymyksistä, jotka tulisi Kainuu-ohjelman valmistelussa ja sisällöissä huomioida. Myös Kainuun liiton kuntakierroksella 8 / 2020 käsiteltiin teemaa. Maakuntavaltuuston ja kuntakierroksen perusteella on linjattu seuraavat tulevan Kainuu-ohjelman kriittiset menestystekijät:

- Yhteistyö Kainuun kehittämisessä maakunnan sisällä ja yli maakuntarajojen
- Osaavan työvoiman saatavuuden varmistaminen,
- Työpaikkojen ja yritysten, erityisesti kasvuyritysten, säilyttäminen ja määrän lisääminen, etätyön ja monipaikkaisuuden maksimaalinen hyödyntäminen
- Kotimaan ja kv-matkailun ja vapaa-ajan asumisen kasvun voimistaminen
- Kainuun opiskelutarjonnan säilyttäminen ja monipuolistaminen: opiskelijoiden saaminen (koti- ja ulkomaat) ja pitäminen (kainuulaiset nuoret + valmistuneet)
- Investointien saamisen ja yritysten rahoituksen turvaaminen Kainuussa

- Kainuulaisten terveyden, hyvinvoinnin, toimintakyvyn, aktiivisuuden ja osaamisen parantaminen
- Saavutettavuuden parantaminen (laaja yhteistyö, ulkoinen ja sisäinen saavutettavuus, tietoliikenneyhteydet)
- Kainuun väestömäärän ja -rakenteen kääntäminen positiivisemmaksi
- Kestävän kehityksen ja ilmastovastuullisuuden vahvistaminen
- Koko Kainuun kehittäminen – säilytetään kaikkea kehittämistoimintaa ohjaavana arvona.

Lisäksi on päätetty, että alkuvuonna 2021 toteutetaan Kainuu-ohjelman valmisteluun keskittyvä maakuntavaltuuston seminaari.

Tulevan Kainuu-ohjelman valmistelun tueksi tehtiin nykyisen Kainuun maakuntaohjelman 2018-2021 arviointi. Maakuntaohjelman ulkopuolinen arviointi on osa lakisäätteistä maakuntaohjelmien toteuttamisen prosessia ja se toteutettiin yhteistyössä Aluekehittämisen konsulttitoimisto MDI:n, Kainuun liiton, Keski-Pohjanmaan liiton, Lapin liiton ja Pohjois-Pohjanmaan liiton kesken. Arvioinnin tavoitteena oli saada tietoa ohjelman toteutumisesta ja vaikuttavuudesta sekä erityisesti antaa suosituksia ja näkemyksiä tulevan maakuntaohjelman valmisteluun.

Arvioinnin mukaan maakuntaohjelman valmistelu oli onnistunutta, mutta tavoitteiden kirjoa pidettiin liian laajana. Ohjelman toimeenpanon ja vaikuttavuuden onnistumisiksi nähtiin ohjelman ohjausvaikutuksen toimivuus ja hankerahoituksen kohdennuksen osuvuus. Erityisesti kärkitoimialojen kehittämispanostukset olivat onnistuneita. Kehittämistä vaativat maakuntaohjelman seuranta ja laajojen tavoitteiden operationalisointi.

Arvioinnin tuloksissa nähtiin verkostot, kumppanuudet ja yhteistyö Kainuussa toimiviksi. Kumppanuuspöytiä ja myös maakuntarajojen ulkopuolelle suuntautuvaa yhteistyötä tarvitaan lisää. Ennakoinnin ja tulevaisuuden näkökulmista koottua yhteistä jaettua tilannekuvaa pidettiin hyvänä, mutta ennakoitavien tulosten tulisi olla kuitenkin nopeasyklisempää ja systemaattisempaa. Vähähiilisuuden ja ilmastovastuullisuuden onnistumisia ovat strateginen eteneminen oikeaan suuntaan ja ympäristö- ja ilmastostrategiatyön käynnistäminen, mutta ilmastotavoitteiden saavuttaminen vaatii edelleen työtä. Maakuntaohjelman toteutuksessa onnistuneita ovat olleet ohjelmaa toteuttavat vaikuttavat hankkeet. Kehittämistä on kuitenkin edelleen hankehakemusten sparraamisessa ja yhteiskehittämisessä sekä hanketoiminnan vaikuttavuudessa.

Erillisliitteenä ovat Pohjois-Suomen maakuntien maakuntaohjelmien 2018-2021 ulkopuolinen arviointi ja yhteenvetoraportti sekä Kainuun maakuntaohjelman 2018-2021 ulkopuolinen arviointi, kalvot

Erillisliitteet nro: 7-8

Kainuun maakuntasuunnitelman valmistelussa on kahdessa työpajassa työstetty **vuoteen 2040 ulottuvia tulevaisuusskenaarioita** yhteistyössä EAKR rahoitteen Ilmasto- ja ympäristöystävällinen Kainuu -hankkeen kanssa. Skenaariot ovat vaihtoehtoisia tavoiteltavia tai vältettäviä tilannekuvia Kainuusta vuonna 2040, joiden saavuttamista tai välttämistä varten rakennetaan tiekartat. Tiivistelmät tulevaisuuskuvista liitetään soveltuvin osin Kainuu-ohjelmaan. Tavoiteltavien tulevaisuuksien saavuttamisen tiekartat tiivistetään tavoitteiksi maakuntasuunnitelmaan ja -ohjelmaan.

Skenaarioluonnokset ovat erillisliitteenä.

Erillisliite nro: 9

Aluekehitysjohtaja Jouni Ponnikas esittelee tausta-aineiston (arvioinnin tulokset sekä Kainuu 2040 tulevaisuusskenaariot), maakuntahallitus keskustelelee ja linjaa tulevaisuusskenaarioissa huomioitavia asioita sekä sitä, miten arvioinnin tulokset ja suositukset pitäisi huomioida Kainuun kehittämisessä. Maakuntahallitus vie maakuntasuunnitelman valmisteluun liittyvän skenaariryöön joulukuun 2020 kokoukseen maakuntavaltuuston käsittelyyn.

Lisätietoja asiasta antaa aluekehitysjohtaja Jouni Ponnikas, puh. 040 574 0804 tai sähköpostitse osoitteella etunimi.sukunimi@kainuu.fi

Maakuntajohtajan ehdotus:

Maakuntahallitus merkitsee tiedoksi saamansa informaation, keskustelelee aiheesta ja ohjeistaa Kainuun tulevaisuutta linjaavien skenaarioiden ja tavoitteiden laadintaa ja päättää viedä skenaariokeskustelun tiedoksi Kainuun maakuntavaltuustolle.

Maakuntahallitus:

Aluekehitysjohtaja Jouni Ponnikas esitteli asiaa.

Käydyn keskustelun jälkeen maakuntahallitus hyväksyi maakuntajohtajan ehdotuksen.

Tämän pykälän osalta pöytäkirja tarkastettiin kokouksessa.

MVALT § 20

Maakuntavaltuustolle esitellään kokouksessa Kainuu 2040

tulevaisuusskenaariot.

Maakuntahallituksen kokouksen jälkeen päivitetty Kainuu 2040 tulevaisuusskenaariot -asiakirja on erillisliitteenä.

Erillisliite nro: 5

Maakuntavaltuusto:

Aluekehitysjohtaja Jouni Ponnikas esitteli asiaa.

Käydyn keskustelun jälkeen maakuntavaltuusto merkitsi asian tiedoksi.
